

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 119/17
Luxemburg, den 14 november 2017

Generaladvokatens förslag till avgörande i mål C-498/16
Maximilian Schrems/Facebook Ireland Limited

Generaladvokaten Michal Bobek anser att Maximilian Schrems kan åberopa sin ställning som konsument för att väcka talan mot Facebook Ireland vid österrikiska domstolar såvitt avser hans privata användning av hans eget Facebook-konto

Maximilian Schrems kan dock inte åberopa sin ställning som konsument när det gäller anspråk som överlåtit till honom av andra konsumenter

Maximilian Schrems från Österrike har väckt talan mot Facebook Ireland vid österrikiska domstolar. Han gör gällande att Facebook Ireland har åsidosatt hans rätt till integritets- och dataskydd.¹ Han gör även gällande att bolaget åsidosatt rätten till integritets- och dataskydd beträffande sju andra Facebook-användare som överlåtit sina anspråk på honom² efter det att han lagt ut en uppmaning på nätet att göra detta³. Dessa användare har sin hemvist i Österrike, Tyskland och Indien.

Facebook Ireland bestrider att österrikiska domstolar har internationell behörighet. Bolaget hävdar att Maximilian Schrems inte, åtminstone inte längre, kan anses vara en konsument i förhållande till förfarandet mot Facebook. Facebook Ireland gör gällande att Maximilian Schrems har förlorat sin ställning som konsument på grund av hans yrkesmässiga verksamhet i samband med hans anspråk mot bolaget. Maximilian Schrems kan därför inte åtnjuta den privilegierade ställning som medges konsumenter enligt unionslagstiftningen⁴ och som gör det möjligt för en konsument att väcka talan mot en utländsk avtalspart i sitt hemland på sin hemvistort. Facebook Ireland anser att upprättandet av Maximilian Schrems Facebook-sida under alla omständigheter innebär att hans användning av Facebook är yrkesmässig. Facebook Ireland gör vidare gällande att den särskilda behörighetsregeln för konsumenter är rent personlig och att den inte kan åberopas för överlåtna anspråk.

Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) har bitt EU-domstolen klargöra den särskilda behörighetsregeln för konsumenter såvitt avser dessa två frågeställningar.

Oberster Gerichtshof har redogjort för bakgrunden till målet och angett att Maximilian Schrems är specialiserad på IT- och dataskyddsrätt och skriver på en doktorsavhandling angående rättsliga aspekter på dataskydd. Han har använt Facebook sedan år 2008. Till att börja med använde han Facebook uteslutande för privata ändamål under ett falskt namn. Sedan år 2010 har han använt ett Facebook-konto i sitt eget namn, skrivet med kyrilliska bokstäver, för privat bruk – där han laddar upp foton, lägger ut information och använder Messenger för att chatta. Han har ungefär 250 "Facebook-vänner". Sedan år 2011 har han också en Facebook-sida. På den sidan finns information om föreläsningar han håller, hans deltagande i paneldebatter och inlägg i media,

¹ Maximilian Schrems yrkar bland annat att vissa avtalsvillkor ska ogiltigförklaras, förbuds föreläggande beträffande användning av vissa datauppgifter och skadestånd. Talan har väckts med stöd av ett aktiebolag för finansiering av processer (mot en avgift på 20 procent av intäkterna) och med stöd av en PR-byrå.

² Uteslutande i syfte att väcka talan.

³ Efter uppmaningen har mer än 25 000 personer överlåtit sina anspråk mot Facebook Ireland till Maximilian Schrems genom en av de webbplatser som är registrerade på honom. Den 9 april 2015 fanns ytterligare 50 000 personer på en väntelista.

⁴ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, p. 1).

böcker han har skrivit, en insamling han har startat och uppgifter om rättsliga förfaranden⁵ som han har inlett mot Facebook Ireland.

Maximilian Schrems har beträffande dessa rättsliga förfaranden gett ut två böcker, hållit föreläsningar (ibland mot ersättning), registrerat en mängd webbplatser (bloggar, namninsamlingar på nätet, crowdfunding för rättsliga förfaranden mot Facebook), mottagit olika utmärkelser och grundat föreningen Verein zur Durchsetzung des Grundrechts auf Datenschutz. Han har satt ihop ett team på tio personer, med en kärna av fem personer, för att stödja honom i "hans kampanj mot Facebook".

Generaladvokaten Michal Bobek föreslår i dagens förslag till avgörande att EU-domstolen ska besvara de frågor som ställts av Oberster Gerichtshof så, för det första, att verksamhet som publicering, hållande av föredrag, drift av webbplatser eller insamling av medel för att göra gällande anspråk inte medför att en person förlorar sin ställning som konsument i fråga om anspråk rörande dennes egna Facebook-konto som används för privata ändamål. Det framstår därför som om Maximilian Schrems kan anses vara en konsument i fråga om *sina* egna anspråk till följd av hans användning av sitt eget Facebook-konto för privata ändamål. Det ankommer emellertid på Oberster Gerichtshof att pröva detta.

Enligt generaladvokaten beror frågan huruvida en person har ställning som konsument på avtalets karaktär och ändamål vid tidpunkten då det ingicks. En senare inträffad förändring i användningen kan enbart beaktas i undantagsfall. I fall där karaktären på och ändamålet med avtalet är både privat och yrkesmässigt, kan en person fortfarande anses som konsument om det yrkesmässiga "innehållet" kan anses marginellt. Kunskap, erfarenhet, civilt engagemang eller omständigheten att man har erhållit ett visst anseende på grund av rättegångar hindrar inte i sig att en person är konsument.

Generaladvokaten föreslår, för det andra, att EU-domstolen ska besvara frågorna så, att en konsument som har rätt att väcka talan mot en utländsk avtalspart i sin hemvistort, inte kan, samtidigt som han framför sina egna anspråk, åberopa anspråk rörande samma sak som har överlåtits av andra konsumenter med hemvist på andra orter i samma medlemsstat, andra medlemsstater eller i tredje länder.

Enligt generaladvokaten framgår det klart av de aktuella bestämmelserna att den särskilda behörighetsregeln för konsumenter alltid är begränsad till de konkreta och specifika avtalsparterna. Det skulle strida mot dessa bestämmelser att tillåta en konsument att åberopa denna behörighet för anspråk som andra konsumenter överlåtit på honom eller henne enbart i syfte att väcka talan. Om en sådan utsträckning av behörighetsregeln tilläts, skulle det medge att anspråk koncentreras och att det, i kollektiva mål, är möjligt att välja den plats med de mest välvilligt inställda domstolarna genom att överlåta alla anspråk till en konsument som har hemvist i den jurisdiktionen. Detta skulle kunna leda till en ohejdad, målinriktad överlåtelse av anspråk till konsumenter i vilken jurisdiktion som helst som har en mer förmånlig rättspraxis, lägre kostnader och mer generös rättshjälp vilket därmed skulle kunna leda till en överbelastning i vissa jurisdiktioner.

Generaladvokaten Michal Bobek medger att kollektiv talan tjänar syftet att uppnå ett effektivt domstolsskydd i konsumenttvister. Om det utformas och genomförs väl skulle det också kunna medföra andra organisatoriska fördelar för domstolsväsendet, såsom ett minskat behov för samtidiga rättegångar. Det ankommer dock inte på EU-domstolen att skapa en möjlighet till kollektiv talan i konsumenttvister, utan det är en fråga för unionslagstiftaren.

⁵ År 2011 framställde Maximilian Schrems 22 klagomål mot Facebook Ireland vid Irish Data Protection Officer (Irländska dataskyddskommissionen). Med anledning av dessa klagomål upprättade denna kommission en granskningsrapport med rekommendationer till svaranden och i ett senare skede en granskningsrapport. I juni 2013 ingav sökanden ytterligare ett klagomål mot Facebook Ireland i förhållande till övervakningsprogrammet PRISM, vilket ledde till att EU-domstolen förklarade kommissionens "Safe Harbor-beslut" ogiltigt i målet [C-362/14](#), Schrems, se pressmeddelande nr [117/15](#).

PÅPEKAND: Generaladvokatens förslag till avgörande är inte bindande för domstolen. Generaladvokatens uppdrag består i att fullständigt oavhängigt föreslå domstolen en rättslig lösning i det mål som de har fått i uppdrag att handlägga. Domstolens domare ska nu inleda en enskild överläggning i förevarande mål. Domen kommer att meddelas vid ett senare datum.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för medlemsstaternas domstolar att, inom ramen för ett mål som anhängiggjorts vid dem, fråga domstolen hur en unionsrättsakt ska tolkas eller huruvida den är giltig. Domstolen avgör inte det nationella målet. Det ankommer på den nationella domstolen att avgöra målet i enlighet med domstolens beslut. Detta beslut är på samma sätt bindande för andra nationella domstolar vid vilka liknande frågor har uppkommit.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Förslaget till avgörande i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA den dag som förslaget föredras.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av förslaget till avörande finns på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106